II

(Neleģislatīvi akti)

LĒMUMI

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2021/27

(2021. gada 7. janvāris)

par pieprasījumu reģistrēt Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Pilsoniskās sabiedrības iniciatīva par biometriskās masveida novērošanas prakses aizliegumu"

(izziņots ar dokumenta numuru C(2021) 32)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/788 (2019. gada 17. aprīlis) par Eiropas pilsoņu iniciatīvu ([1]) un jo īpaši tās 6. pantu,

tā kā:

(1) Pieprasījums reģistrēt Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Pilsoniskās sabiedrības iniciatīva par biometriskās masveida novērošanas prakses aizliegumu" Komisijai tika iesniegts 2020. gada 15. oktobrī. Komisija 2020. gada 11. novembrī informēja iniciatīvas organizatoru grupu par savu novērtējumu ([2]), ka iniciatīvu nevar reģistrēt pilnībā, jo daži tajā ierosinātie pasākumi neatbilst Regulas (ES) 2019/788 6. panta 3. punkta c) apakšpunktā noteiktajai prasībai. Komisija tika aicināta pieņemt Komisijas ieteikumu, sākt pārkāpumu procedūras un veikt visaptverošu izpēti, taču saskaņā ar minēto regulu Komisijai var prasīt tikai iesniegt priekšlikumus Savienības tiesību aktiem.

(2) Tādēļ 2020. gada 7. decembrī Komisijai tika iesniegta grozīta iniciatīvas versija.

(3) Grozītās iniciatīvas mērķi ir aprakstīti šādi: "Mēs aicinām Eiropas Komisiju stingri reglamentēt biometrisko tehnoloģiju izmantošanu, lai izvairītos no nepamatotas iejaukšanās pamattiesībās. Konkrēti, mēs aicinām Komisiju gan tiesību aktos, gan praksē aizliegt neselektīvu vai patvaļīgu biometrijas izmantošanu, kā rezultātā var būt nelikumīga masveida novērošana. Šīs intruzīvās sistēmas publiskas vai privātas struktūras nedrīkst izstrādāt, ieviest (pat izmēģinājuma kārtā) vai izmantot, ciktāl tās var radīt nevajadzīgu vai nesamērīgu iejaukšanos cilvēku pamattiesībās. Pierādījumi liecina, ka biometriskās masveida novērošanas dalībvalstīs un ES aģentūrās rezultātā ir pārkāpti ES tiesību akti par datu aizsardzību un nepamatoti ierobežotas cilvēku tiesības, tostarp viņu privātums, tiesības uz vārda brīvību, tiesības protestēt un tiesības netikt diskriminētam. Biometriskās uzraudzības, profilēšanas

([1]) OV L 130, 17.5.2019., 55. lpp.
([2]) C(2020) 7869.

un prognozēšanas plaša izmantošana apdraud tiesiskumu un mūsu pamatbrīvības. Tādēļ šajā Eiropas pilsoņu iniciatīvā mēs mudinām Komisiju ierosināt tiesību aktu, kas balstītos uz VDAR ([3]) un Tiesībaizsardzības direktīvā ([4]) noteiktajiem vispārējiem aizliegumiem un pilnībā ievērotu tos, lai nodrošinātu, ka ES tiesību akti skaidri un konkrēti aizliedz biometrisku masveida novērošanu."

(4) Pielikumā ir sniegta sīkāka informācija par šīs pilsoņu iniciatīvas priekšmetu, mērķiem un kontekstu un norādīts, ka publiskās, valstu un ES tiesībaizsardzības iestādes un privātās struktūras arvien vairāk izmanto biometriskos datus, lai identificētu vai profilētu cilvēkus sabiedriskās vietās, un tas rada "nevajadzīgu un nesamērīgu iejaukšanos plaša spektra pamattiesību, tostarp privātuma un datu aizsardzības, ievērošanā". Turklāt pielikumā ir norādīts, ka, lai gan "spēkā esošajā ES tiesiskajā regulējumā ir precizēts (..), ka biometrisko datu izmantošana aprobežojas ar to, kas ir absolūti nepieciešams saistībā ar sasniedzamo leģitīmo mērķi, ievērojot proporcionalitātes principu (..), uz šādiem vispārējiem principiem attiecas plaši izņēmumi".

(5) Organizatori ir iesnieguši papildu pamatinformāciju par savu priekšlikumu Savienības tiesību aktam un iespējamiem papildu pasākumiem, kā arī tiesību akta projektu.

(6) Ar grozīto iniciatīvu Komisija tiek aicināta iesniegt tiesību akta priekšlikumu, lai aizliegtu biometrijas neselektīvu izmantošanu, kā rezultātā var būt masveida novērošana. Kā Komisija organizatoriem jau norādīja savā 2020. gada 11. novembra novērtējumā, minētā priekšlikuma pamatā varētu būt Līguma 16. panta 2. punkts vai 114. pants, vai abi – atkarībā no tā, vai runa ir par biometrijas izmantošanas aizliegšanu vai stingru reglamentēšanu. Līguma 16. panta 2. punktā nodrošināts juridiskais pamats Komisijai ierosināt tiesību aktus saistībā ar fizisko personu aizsardzību attiecībā uz Savienības iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru veikto personas datu apstrādi, kā arī personas datu apstrādi, ko veic dalībvalstis saistībā ar Savienības tiesību aktu darbības jomu, un noteikumus par šādu datu brīvu apriti. Līguma 114. pantā nodrošināts juridiskais pamats Komisijai ierosināt pasākumus, lai tuvinātu noteikumus, kas paredzēti dalībvalstu normatīvajos vai administratīvajos aktos, kuri attiecas uz iekšējā tirgus izveidi un darbību.

(7) Tādējādi neviena iniciatīvas daļa acīmredzami nepārsniedz Komisijas pilnvaras Līgumu īstenošanas vajadzībām iesniegt priekšlikumu par Savienības tiesību akta pieņemšanu, kā noteikts Regulas (ES) 2019/788 6. panta 3. punkta c) apakšpunktā.

(8) Iniciatīvas pielikumā minēti četri iespējamie papildu pasākumi. Tā kā Komisijai netiek prasīts iesniegt Savienības tiesību akta priekšlikumu attiecībā uz kādu no minētajiem pasākumiem, tie neatbilst regulas 6. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētajam nosacījumam, lai tos reģistrētu kā daļu no iniciatīvas priekšmeta. Tādējādi šie pasākumi neietilpst šā reģistrācijas lēmuma darbības jomā. Tomēr, ja Komisija uzskata par lietderīgu pieņemt tiesību akta priekšlikumu jomā, uz kuru attiecas iniciatīva, tā varētu arī apsvērt iespēju minētajā priekšlikumā ņemt vērā dažus no minētajiem pasākumiem, proti, vajadzību sniegt norādes dalībvalstīm par tā noteikumu īstenošanu, datu aizsardzības iestāžu iesaistīšanu šādu noteikumu piemērošanā un Mākslīgā intelekta augsta līmeņa ekspertu grupas ētikas vadlīniju saturu un principus (*AIHLEG*) ([5]).

(9) Organizatoru grupa ir sniegusi atbilstošus pierādījumus, ka tā izpilda Regulas (ES) 2019/788 5. panta 1. un 2. punktā noteiktās prasības un ka tā ir izraudzījusies kontaktpersonas saskaņā ar minētās regulas 5. panta 3. punkta pirmo daļu.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula), (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināLsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (Tiesībaizsardzības direktīva) (OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.).

([5]) https://ec.europa.eu/futurium/en/ai-alliance-consultation/guidelines

(10) Iniciatīva nav ne acīmredzami aizskaroša, nenozīmīga vai provokatīva, ne arī acīmredzami pretrunā nedz Savienības vērtībām, kas izklāstītas Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā, nedz Eiropas Savienības Pamattiesību hartā paredzētajām tiesībām.

(11) Visbeidzot, iniciatīva "Pilsoniskās sabiedrības iniciatīva par biometriskās masveida novērošanas prakses aizliegumu" atbilst visām Regulas (ES) 2019/788 6. panta 3. punktā noteiktajām prasībām, un tāpēc tā būtu jāreģistrē,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Tiek reģistrēta Eiropas pilsoņu iniciatīva "Pilsoniskās sabiedrības iniciatīva par biometriskās masveida novērošanas prakses aizliegumu".

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Eiropas pilsoņu iniciatīvas "Pilsoniskās sabiedrības iniciatīva par biometriskās masveida novērošanas prakses aizliegumu" organizatoru grupai, ko kontaktpersonu statusā pārstāv *Diego Javier NARANJO BARROSO* un *Riccardo COLUCCINI*.

Briselē, 2021. gada 7. janvārī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājas vietniece
Věra JOUROVÁ